

GILAMONSTER

NEDERLANDSE NAAM
Gilamonster

FRANSE NAAM
Gila monstrueux

ENGELSE NAAM
Gila monster

**WETENSCHAPPELIJKE
NAAM**
Heloderma suspectum

GILAMONSTERS ...

- De naam "Gila" verwijst naar de Gilarivier in de Amerikaanse staten New Mexico en Arizona. In de buurt van deze rivier kwam de soort ooit veelvuldig voor.
- Toen de soort in 1869 beschreven werd door E.D. Cope gaf hij ze de naam "suspectum", omdat hij het dier ervan "verdacht" giftig te zijn vanwege de gegroefde tanden.
- De meeste hagedissoorten zijn niet giftig maar de gilamonsters zijn dat wel (net zoals bv. de korsthagedis). Ze hebben geen gespecialiseerde giftanden zoals gifslangen; het gif wordt geproduceerd in klieren achterin de onderkaak en wordt in de prooi "ingekauwd". Het gif is een neurotoxine: het tast het zenuwstelsel aan en veroorzaakt verlamingsverschijnselen. Voor de mens is het gif weinig schadelijk. De beet is vooral erg vervelend, want wanneer een gilamonster bijt laat het ook niet meer los...

KENMERKEN

• Klasse:	reptielen
• Orde:	schubreptielen
• Familie:	korsthagedissen
• Kop-staartlengte:	tot 56 cm
• Gewicht:	tot 2,3 kg
• Max. leeftijd:	20 jaar in het wild, in dierentuinen tot 30 jaar

VERSPREIDINGSGEBIED

Gilamonsters leven in het zuidwesten van de Verenigde Staten, het noordwesten van Mexico, en voornamelijk in Arizona en Sonora. Ze komen voor van op zeeniveau in Sonora tot op bijna 2000 m hoogte in New Mexico.

BIOTOOP

Het gilamonster wordt aangetroffen in droge biotopen: droge graslanden, doornig struikgewas en droge bossen, rotsachtige woestijnen, rotsachtige hellingen en canyons (vooral deze waar water stroomt). Ondergrondse schuilplaatsen (zoals ruimtes onder rotsen of holen) moeten aanwezig zijn, want gilamonsters spenderen het overgrootste deel van de tijd in hun schuilplaats. Deze worden meestal ook gebruikt om te overwinteren.

VOEDING

Het is een carnivoor: ze eten zowat alles dat ze kunnen vinden in hun onherbergzame biotoop: kleine zoogdieren (zoals jonge konijnen, muizen, grondeekhoorns, ...), grondbewonende vogels, hagedissen, eieren (zowel van vogels als van andere reptielen) en insecten. Ze kunnen grote hoeveelheden in één keer eten. Jonge exemplaren kunnen tot 50% van hun lichaamsgewicht in één keer eten, volwassenen tot 35%. Dat is een groot voordeel in een biotoop waar voedsel moeilijk te vinden is. In het wild eten volwassen gilamonsters ook maar een tiental keer per jaar.

VOORTPLANTING

Mannetjes houden rituele gevechten om vrouwtjes voor zich te winnen. Na de paring (doorgaans in mei of juni) legt het vrouwtje 1 tot 12 eieren in een ondergrondse holte. Daar ontwikkelen de eieren gedurende 9 à 10 maanden, waarna de jongen geboren worden in april-mei van het volgende jaar. Ze zijn dan zo'n 15-16 cm groot. Gilamonsters worden geslachtsrijp op 3 à 5-jarige leeftijd.

BEDREIGD

Sommige populaties zijn bedreigd door de (illegale) vangst van dieren voor de handel. Ook sterfte op wegen is in sommige gebieden aanzienlijk. De belangrijkste bedreiging is echter het verlies van habitat door lokale ontwikkeling, zowel voor bewoning als voor landbouw. Daarnaast worden ze op sommige plaatsen ook uitgeroeid door de lokale bevolking vanwege hun vermeende hoge giftigheid en de mythes die daarrond ontstaan zijn.

EEP

Het EEP wordt beheerd door Randers Regnskov (Denemarken).

Het EEP of European Endangered Species Programme is een kweekprogramma voor bedreigde diersoorten, toegepast in Europese dierentuinen die zijn aangesloten bij de Europese vereniging voor dierentuinen en aquaria EAZA (European Association of Zoos and Aquaria). Eén dierentuin coördineert het kweekprogramma.

